

Input // output

Nutteloze ervaring

Leidt meer informatie tot betere beslissingen? Linde *et al.* toetsen deze vraag in een strategisch minderheidsspel. Dit is een nulsomspel waarbij een oneven aantal deelnemers in vijf rondes de keuze heeft uit twee alternatieven. De deelnemers maken tegelijkertijd een keuze en alleen zij die tot de minderheid behoren krijgen een beloning. Een eerdere variant van dit spel heeft aangetoond dat de deelnemers geen betere keuzes gingen maken naarmate ze meer ervaring kregen met het spel. Linde *et al.* willen nu onderzoeken of dit wel het geval is als de deelnemers volledige informatie krijgen over de strategieën van

de mededeelnemers. Tegen de verwachtingen in blijkt dat de deelnemers in deze situatie juist slechtere beslissingen gaan nemen. Dit komt doordat de deelnemers het gedrag van de winnaars van de vorige ronde gaan imiteren en dit zorgt ervoor dat strategieën te veel op elkaar gaan lijken waardoor de deelnemers niet meer bij de minderheid horen. Dit laat zien dat meer informatie niet altijd leidt tot betere beslissingen.

Linde, J., D. Gietl, J. Sonnemans *et al.* (2016) Information and learning in the minority game: a strategy experiment. *Creed Working Paper*, maart.

Digitale valuta

Tijdens de bankencrisis is Bitcoin opgekomen als een serieuze concurrent voor fiduciair geld. Met name de innovatieve technologie achter Bitcoin, de blokketen, wordt gezien als een technologie die de rol van de centrale bank kan veranderen. De blokketen-technologie zorgt er namelijk voor dat er geen bank meer nodig is om een transactie te verifiëren. Raskin en Yermack laten zien hoe de centrale banken omgaan met deze uitdaging, en hoe de banken kunnen profiteren van de opkomst van digitale valuta zoals Bitcoin. Ze concluderen dat de centrale banken in de meeste ontwikkelde economieën actief bezig zijn met het overnemen van de Bitcoin-innovaties om zo bijvoorbeeld hun betaalmogelijkheden te verbeteren. Ook schetsen ze hoe de lancering van een soevereine digitale munt door een centrale bank tot een nauwere band tussen de burgers en de centrale banken kan leiden. Dit zou tot een verminderd publiek gebruik van commerciële banken kunnen leiden.

Raskin, M. en D. Yermack (2016) Digital currencies, decentralized ledgers, and the future of central banking. *NBER Working Paper*, 22238.

Cadeau

Sinds 2004 dient elke Nederlandse parlementariër zijn ontvangen cadeaus te registreren in een geschenkenregister. Het gecontroleerde veldexperiment in Zwitserland van Maréchal en Thöni lijkt deze maatregel te rechtvaardigen. In het onderzoek bood een deel van de verkopers zes tubes tandpasta van eigen merk als cadeau aan. Ondanks de beperkte waarde – ongeveer vijf euro – konden de verkopers met cadeaus hun omzet verdubbelen ten opzichte van verkopers zonder cadeaus. De uitkomst suggereert dat zelfs kleine cadeaus de uitkomsten van onderhandelingen significant kunnen veranderen.

Maréchal, M.A. en C. Thöni (2016) Hidden persuaders. *CESifo Working Paper*, 5888.

Ziekteverlof

Een minder bekende taak van een huisarts is het honoreren van ziekteverlof. Dit heeft economische consequenties. Het is namelijk goed mogelijk dat een werknemer zijn ziekte overschat of verzint om met betaald ziekteverlof te gaan. En het is aan de arts om vast te stellen of iemand wel of niet ziek genoeg is voor verlof. Markussen en Røed onderzochten of Noorse huisartsen die gemakkelijker ziekteverlof goedkeuren ook meer patiënten op het spreekuur krijgen. Uit het onderzoek blijkt inderdaad dat patiënten eerder kiezen voor milde huisartsen. Andersom lijken huisartsen zich aan te passen aan hun omgeving. Wanneer ze bijvoorbeeld verhuizen naar een competitieve omgeving, worden ze ook milder om meer patiënten aan te trekken. Een manier om deze perverse prikkel tegen te gaan is om artsen een vast totaalbedrag aan te bieden.

Markussen, S. en K. Røed (2016) The market for paid sick leave. *IZA Discussion Paper*, 9825.

Zorgkosten

In 2015 kostte de zorg 5.268 euro per Nederlander. Ten opzichte van 2014 is dit een stijging van 2,4 procent. De meeste uitgaven gaan naar ziekenhuizen, geneesmiddelen en asielcentra.

5.268
euro per Nederlander

CBS (2016) *Zorguitgaves stijgen langzamer*. CBS Persbericht, 19 mei.

Mannen en vrouwen

Mannen en vrouwen verschillen in hun doen en laten. Zo tonen Galasso en Nannicini aan dat vrouwen anders reageren op politieke campagnes. Specifiek onderzochten ze hiervoor de campagnes voorafgaand aan de burgemeestersverkiezing in de Italiaanse stad Cava de' Tirreni in 2015. In samenwerking met een van de kandidaten werden in een huis-aan-huis-campagne inwoners geconfronteerd met positieve dan wel negatieve berichtgeving. Uit het onderzoek blijkt dat vrouwen eerder voor hem stemmen als hij zijn goede kant benadrukt (positieve campagne) dan als hij de slechte kant van de tegenstander benadrukt (negatieve campagne). Mannen raken juist eerder overtuigd bij een negatieve campagne. Onderscheid maken tussen geslacht – mogelijk met sociale media – kan dus de effectiviteit van een campagne aanzienlijk vergroten.

Galasso, V. en T. Nannicini (2016) *Persuasion and gender*. IZA Discussion Paper, 9906.

Gedragseconomie

Veel overheidsbeleid gaat uit van rationeel en zelf-zuchtig gedrag. Imandt *et al.* beargumenteren dat het verstandiger is voor de overheid om het werkelijke, minder rationele gedrag van de burger in ogenschouw te nemen. Specifiek kijken ze wat dit betekent voor de woningmarkt. Met name op het gebied van energiebesparing valt er veel te winnen door het gedrag van consumenten te onderzoeken. De overheid zou beter kunnen informeren over opbrengsten van investeringen door woningbezitters in energiebesparende technologieën en de gevolgen hiervan voor de waarde van het huis. Dit is noodzakelijk omdat mensen vaak niet zelf dergelijke informatie inwinnen. Imandt *et al.* komen tot deze conclusies op basis van literatuuronderzoek.

Imandt, M., W. Rougoor en B. Hof (2016) *Gedragseconomie en de woningmarkt*. SEO publicatie, 2016(29).

Crisiscontract

Bij zogeheten crisiscontracten moeten bankiers bij een crisis een deel van eerder verdiend inkomen afstaan aan een reddingsfonds. Aptus *et al.* onderzochten met een speltheoretisch model in hoeverre crisiscontracten maatschappelijk wenselijk zijn. In het model hebben bankiers de voorkeur voor riskante investeringen, terwijl het maatschappelijk wenselijk is om riskante investeringen te beperken. Met de crisiscontracten zijn bankiers minder geneigd tot riskante investeringen, waardoor een crisis ook minder waarschijnlijk is. Crisiscontracten zijn op deze manier in theorie een effectief instrument tegen excessief risico.

Aptus, E., B. Volker en H. Gersbach (2016) *On the economics of crisis contracts*. CEPR Discussion Paper, 11267.

Creativiteit

Hoe stimuleer je creativiteit? Bradler *et al.* lieten ruim duizend Duitse deelnemers aan een laboratorium-experiment een creatieve dan wel routinematige taak uitvoeren tegen een beloning. In verschillende rondes konden ze meer verdienen door een toernooi te winnen of kregen ze achteraf gegarandeerd een extra beloning. Uit de analyse blijkt dat alleen een toernooi effectief de creatieve output verhoogt, ook wanneer het toernooi in de volgende rondes verdwijnt. Dit is in lijn met de werkelijkheid waarin bijvoorbeeld architecten met elkaar concurreren en uitsluitend het beste project wordt gekozen.

Bradler, C., S. Neckermann en A. Warnke (2016) *Incentivizing creativity*. Tinbergen Institute Discussion Paper, 035.

Dalende consumptie

De dalende huishoudconsumptie tijdens de kredietcrisis was sterker en hardnekkiger dan tijdens andere recente recessies. Onlangs heeft onderzoek een verband bewezen tussen de dalende huizenprijzen en de teruglopende consumptie van huishoudens in de VS. Kaplan *et al.* repliceerden dit onderzoek met een nieuwe dataset en vonden vergelijkbare resultaten. Maar aanvullend onderscheiden ze het effect van een daling van huizenprijzen van dat van het netto-vermogen uit de eigen woning, om te zien in hoeverre consumptie daalt als gevolg van de neiging tot herstel van de vermogenspositie. Dit blijkt niet het geval.

Kaplan, G., K. Mitman en G. Violante (2016) *Non-durable consumption and housing net worth in the Great Recession: evidence from easily accessible data*. NBER Working Paper, 22232.

TTIP

Het aanstaande Trans-Atlantisch Handels- en Investeringspact (TTIP) brengt voor- en tegenstanders flink in beroering. Maar wat zou nu echt de invloed van TTIP op onze welvaart zijn? Om hierachter te komen deden Bekkers en Rojas-Romagosa literatuuronderzoek. De voorspelde welvaartswinst blijkt sterk per studie te verschillen. Zo lopen de schattingen over de verlaging van de handelskosten tussen de studies sterk uiteen en zijn er verschillen in de economische modellering van de welvaartseffecten van deze reducties. De auteurs concluderen dat realistische schattingen van de reductie van handelskosten tussen de drie en vijftien procent liggen. De meest betrouwbare welvaartseffecten liggen tussen 0,2 en 2 procent stijging van het bruto binnenlands product. TTIP lijkt vanuit welvaarts-perspectief dus wenselijk.

Bekkers, E. en H. Rojas-Romagosa (2016) *Literature survey on the economic impact of TTIP*. CPB Achtergronddocument, mei.

Op Nederlandse bodem

Op 1 januari 2016 telde Nederland 7.641.155 woningen. Hiervan stonden de meeste in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Noord-Brabant waar in elk meer dan 1 miljoen huizen stonden. Met

7.641.155
woningen

162.902 huizen heeft Flevoland de minste huizen.

CBS (2016) *Voorraad woningen; woningtype, bouwjaar, oppervlakte, regio*. Statistieken op Statline, 17 mei.